

Nov pravilnik o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana

6. 2. 2017 je začel veljati nov Pravilnik o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana (Ur. l. RS, št. 66/2016). Ta pravilnik določa način označevanja živil v prometu, ki (1) niso predpakirana, (2) so pakirana na mestu prodaje na zahtevo končnega potrošnika in (3) so predpakirana za neposredno prodajo.

Živila predpakirana za neposredno prodajo v veliki meri prodajajo tudi čebelarji. To so živila, ki jih nosilec živilske dejavnosti, se pravi čebelar, zapakira brez prisotnosti kupca v enem izmed svojih obratov in jih trži v okviru istega ali drugih svojih obratov.

Predpakirana živila za neposredno prodajo, **ki jih prodajamo na mestu, kjer smo jih zapakirali, morajo imeti označeno:**

- ime živila v skladu s prvim do četrtem odstavkom 17. člena Uredbe 1169/2011/EU;
- navedbe iz 2. točke dela A priloge VI Uredbe 1169/2011/EU za živila, ki so bila pred prodajo zamrznjena in se prodajajo kot odtajana;
- ime ali naziv in naslov ali sedež nosilca živilske dejavnosti;
- državo porekla ali kraj izvora za živila;
- kategorijo oziroma razred živila, če je predpisan s posebnimi predpisi;
- za živila, ki so z mikrobiološkega vidika hitro pokvarljiva, datum uporabe;
- podatke o alergenih iz priloge II Uredbe 1169/2011/EU.

Živila, ki so pakirana za neposredno prodajo in se tržijo v drugem obratu istega nosilca živilske dejavnosti, kot so bila zapakirana (npr. tržnica), pa morajo poleg naštetega imeti označena še neto količino in datum uporabe. Če prodajate v trgovini drugega nosilca dejavnosti, ta pravilnik za to vrsto živil za vas ne velja in ostaja vse po starem.

Tudi če prodajate samo na domu, imate LAHKO zapišana neto količino in datum uporabnosti v skladu z Uredbo 1169/2011/EU. Čebelarji, ki ste v sistemu Slovenski med (SMGO), morate še vedno označevati tudi serijo/lot živila. Za čebelarje, ki prodajate samo na domu ali na tržnicah, tudi ne velja zahteva glede velikosti črk na nalepkah.

Če poenostavimo, čebelarji, ki med prodajate samo doma in niste vpisani v Register živilskih obratov (pri popisu družin na obrazcu označite *NE* pod oznakama *med* in *čebelje pridelke oddajam na trg*), morate na nalepki na MEDU imeti označene: **ime izdelka, naziv proizvajalca, državo porekla**, tisti, ki pa izdelke prodajate še kje drugje (npr. tržnica), morate biti vpisani v Register živilskih obratov in poleg zgoraj navedenih podatkov imeti zapišana tudi **neto količino in datum uporabnosti**.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Na kaj moramo biti pozorni pri nakupu čebel

Kdor želi danes imeti čebele, mu ni treba tako kot v daljni preteklosti hoditi po gozdu in iskati dupel, naseljenih s čebelami, saj jih lahko preprosto kupi. Čeprav je nakup čebelje družine dokaj preprost, je veliko težje postati čebelar. S tem ne mislim čebelarja v formalnem smislu, ampak mislim na čebelarja v pravem pomenu besede, ki za svoje družine uspešno skrbi, natoči kakšen kilogram medu in jih uspešno prezimi.

Cenejši nakup čebelje družine pomeni nakup roja ali čebel, ki niso na satju, tako imenovanih paketnih čebel. Za nakup take družine ne potrebujemo toliko znanja in časa. Taka družinica zna v veliki meri sama poskrbeti zase, če ji le zagotovimo panj, satne osnove, hrano in vodo. Čebeljo družino je možno kupiti tudi na satju. Seveda je taka družina dražja in zahtevnejša za oskrbo. Vendar lahko od nje pričakujemo hitrejšo in večje donose, česar od roja in paketnih

čebel ne moremo pričakovati. Pri nakupu roja ali paketnih čebel je pomembno omeniti še dejstvo, da pri nakupu ne kupujemo satja. S tem se izognemo prenosu ostankov različnih snovi, ki so lahko v vosku.

Pri premikih čebel zaradi prodaje **prodajalec podpiše izjavo: Promet s čebelami**, ki je objavljena na spletni strani ČZS. Izjava je ista kot jo potrebujemo ob premikih čebel na pašo. S podpisano izjavo čebelar zagotovi, da njegove čebele ne kažejo znakov hude gnilobe čebelje zalege. Veterinar potrdi, da za območje, v katerem se nahaja čebelnjak, ne velja prepoved prometa zaradi pojava hude gnilobe čebelje zalege, niti ni postavljen sum bolezni.

Pred premikom čebel zaradi prodaje mora čebelar upoštevati tudi 27. člen Pravilnika o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja hruševega ožiga. Ta določa, da je premik čebeljih družin zaradi prodaje ali paše z okuženega območja, žarišč okužbe in pripadajočega varovalnega pasu iz drugega odstavka 4. člena tega pravilnika na ogrožena območja v bližino sadovnjakov prepovedan vse dotlej, dokler traja nevarnost hruševega ožiga. Ne glede na določbe

prvega in drugega odstavka 27. člena lahko čebelar premesti čebelje družine, če pred njihovim premikom izvede enega od karantenskih ukrepov. Čebelar je dolžan na prevozno enoto namestiti obvestilo oz. izjavo katerega od karantenskih ukrepov je izvedel in obvestiti pristojnega inšpektorja o nameri premeščanja. Vse podrobne informacije o okužbah s hruševim ožigom dobite na Fitosanitarni upravi RS na njihovi spletni strani www.uvhvvr.gov.si in na tel. 01/300 13 00.

Nakup oz. ogled čebeljih družin izvedemo v poznem popoldanskem času. Čebel ne kupujemo zvečer ali ponoči, tudi zjutraj je ocena števila čebel v panju težja, saj je večina pašnih čebel izven panja. Čebele vedno kupujemo od čebelarjev, ki so od nas oddaljeni vsaj 3 km zračne linije. V nasprotnem primeru se bodo vse pašne čebele vrnile k prodajalcu.

Na kaj moramo biti pozorni:

- Pred pregledom čebel v panju pogledamo okolico čebelnjaka, napajalnik in sam čebeljak. Že s tem lahko vidimo in ocenimo, kakšno higieno zagotavlja čebelar, ki nam prodaja čebele.
- Pozorni smo tudi na dogajanje na sami bradi panja, če se čebele normalno gibljejo, izletavajo in ventilirajo. Pozorni smo na njihovo telesno razvitost in na morebitno prisotnost belih in črnih mumificiranih ličink.
- Ko pregledamo zunanost, pogledamo še v notranost panja, če nam prodajalec seveda to dovoli. Drugače počakamo in pregledamo ter izbiramo ob selitvi, ko smo se že odločili za nakup. Zanimajo nas stanje za-

leže, število čebel in zaloge medu ter cvetnega prahu. Videti moramo čebeljo populacijo v vseh fazah razvoja, od jajčeca, ličink, pokrite zalege do panjskih in pašnih čebel. Zalega mora biti lepo strjena, nad njo morajo biti venci s hrano, ob gnezdu pa dovolj cvetnega prahu. Tudi pri pregledu zalege namenimo pozornost poapneli zalegi v celicah, ki jo opazimo po spremembi ličink v suho belo ali sivočrno mumificirane ličinke. To je zelo pomembno, saj je to pogojno kužna bolezen pokrite zalege.

- Pozorni moramo biti tudi na staro satje, saj je tudi to eden od pokazateljev dobrega čebelarja.
- Pazimo tudi na obarvanost čebel. Tistih družin, katerih delavke imajo prvi ali več obročkov na zadku rumenno obarvanih, ne kupujemo, saj so primerne za izločitev iz nadaljnje vzreje. Priporočamo uporabo čebeljih matic, ki so vzrejene s strani odobrenih vzrejevalcev, ki matice vzrejajo pod nadzorom rejske organizacije.
- Če je le možno, se pred nakupom seznanimo z uporabo zdravil za zatiranje varoj. Z vpogledom v veterinarski dnevnik in v zapiske o odpadu varoje lahko predvidimo stanje čebelje družine z napadenostjo varoj.

Ko vse zgoraj naštetje dejavnike preverimo in jih odklikamo, je taka čebelja družina primerna za nakup. Vendar bodite ob prenosu družine v svoj panj prisotni in spremljajte stanje posameznega sata in količine čebel na njem, da ne boste plačali praznega sata po ceni sata z zalego. To še posebno velja za čebelarje začetnike, ki nameravate opraviti prvi nakup čebelje družine. Zato vam svetujem, naj vam pri nakupu pomaga in svetuje mentor ali bolj izkušen čebelar.

Za zaključek še en nasvet prihodnjim čebelarjem: Nakup čebelje družine dobro premislite in upoštevajte, da tudi čebele potrebujejo veliko naše pozornosti. Z nedoslednim ravnanjem ne povzročate škode zgolj svoji družini, temveč tudi čebeljim družinam in čebelarjem v okolici.

Aleš Bozovičar

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
ales.bozovicar@czs.si

Registracija čebelnjakov

Register čebelnjakov je elektronska evidenca, ki jo je vzpostavilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije in vsebuje podatke o čebelarjih, čebelnjakih, stojiščih ter o številu čebeljih družin in podatke o njihovih premikih.

Omenjeni register vodi Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin z namenom:

- varovanja zdravja čebel,
- zagotavljanja varne hrane,
- zaščite kranjske čebele kot avtohtone rase,